

Сценарій першого уроку з української мови та літератури

«Ефективний старт:

ідеї з мови та літератури для легкого початку року»

Для кожного етапу уроку скористайтеся матеріалами з добірки

«Ефективний старт: ідеї з мови та літератури для легкого початку року»: <https://heyzine.com/flip-book/7a0e7690fa.html>

Їх можна завантажити, роздрукувати або демонструвати на екрані. Добірка містить криголами, вікторини для актуалізації знань, вправи на цілепокладання та активності для перших уроків нового навчального року. Сценарій можна використати повністю або частково — залежно від віку учнівства та тривалості уроку.

Ціль уроку: М'яко залучити учнів до освітнього процесу після канікул, зняти напругу, окреслити особисті цілі та провести безстресову діагностику знань.

Обладнання: Надруковані бланки «Мовний чек-лист суперсили», стікери-яблука та стікери-гусениці, роздрукований/намальований макет «Дерева очікувань», картки для відповідей, бланки «Квиток на вихід».

1 етап. Комунікативні криголами

Знайомство та створення позитивної атмосфери

Слова вчителя/вчительки

«Вітаю вас, мої дорогі! Радий/рада бачити кожного з вас. Початок навчального року – це завжди трохи хвилююче, і це абсолютно нормально, якщо ви зараз відчуваєте втому або тривожність. Складно миттєво переключитися з літнього відпочинку на уроки. Тому сьогодні в нас не буде жодних контрольних чи суворих оцінок. Наша мета – м'яко увійти в робочий ритм, підтримати один одного та просто поспілкуватися.

Розпочнімо з нашої літньої підзарядки! Пограємо в «Емоційний рюкзак літа». Кожен з вас має назвати своє ім'я та додати одне слово – іменник чи прикметник, який описує ваше літо, але на першу літеру вашого імені.

Наприклад: *Я Олена, мій літній спогад – «океан» вражень. Хто готовий продовжити? Не хвилюйтеся, правильних чи неправильних відповідей тут немає!»*

(Учні по черзі називають свої слова, вчитель коротко підтримує кожного усмішкою та теплим коментарем).

Слова підтримки від вчителя:

«Які у вас чудові та різноманітні асоціації! Дякую за щирість. Бачу, що кожен із вас приніс сюди свій особливий літній настрій, і ми разом зберемо з цього чудовий старт року».

Примітка для вчительства: у I блоці запропоновано 4 завдання, у сценарії наведено спосіб використання одного з них на вашому уроці.

2 етап. Стратегії цілепокладання

Планування власної траєкторії та підвищення мотивації

Слова вчителя/вчительки

«Кожен із нас має власні сильні сторони та теми, де ще потрібна практика. Це не робить нас гіршими чи кращими – це робить нас живими людьми, які ростуть. Зараз ми опрацюємо **«Мовний чек-лист суперсили»**.

Я роздам вам бланки. Подивіться на перелік навичок (наприклад, вміння шукати прихований зміст, помічати русизми чи впевнено виступати). Поставте знак оклику **!**, якщо відчуваєте, що це ваша суперсила, або **+**, якщо це ваша зона росту на цей семестр – тобто те, що ми разом будемо прокачувати.

Пам'ятайте: *зона росту* – це не ваша слабкість. Це просто наступний рівень у грі, який ми обов'язково пройдемо разом.

(Учні заповнюють бланки. Після цього вчитель звертає увагу на «Дерево очікувань» на дошці).

А тепер створімо наше **«Дерево очікувань»**. Роздаю вам стікери двох видів:

- На **яблучках** напишіть свої надії: чого ви хочете навчитися або що цікавого очікуєте від мови й літератури цього року.
- На **гусеничках** напишіть свої страхи чи побоювання (наприклад, *боюся виступати перед класом чи переживаю, що не встигатиму на контрольних*).

Яблука ми приклеїмо на гілки, а гусениць – до коріння. І знаєте що? Ми разом знешкодимо цих гусениць протягом року! Ви не один на один зі своїми хвилюваннями. Я поруч, щоб допомогти та підставити плече».

Примітка для вчительства: у II блоці запропоновано 4 завдання, у сценарії наведено спосіб використання двох із них на вашому уроці.

3 етап. Командний тренажер

Ігрові механіки для ефективного згуртування та групової роботи

Слова вчителя/вчительки

«Видатні результати найлегше здобувати в команді! Переходимо до вправи **«Словесний дженга-пазл»**. Об'єднаємося в групи. Кожна група отримує конверт з набором слів. Ваше завдання – зібрати народне прислів'я про мову чи дружбу.

Але є деталь: у ваших конвертах є 2-3 "зайві" слова, які належать іншій команді! Вам потрібно скооперуватися із сусідніми групами та обмінятися словами. Маленька умова для азарту: взаємодіємо без слів, лише за допомогою жестів!

Не поспішайте, підтримуйте один одного в команді. Головне – не швидкість, а ваша вміння домовитися!»

(Групи виконують завдання, складаючи вислови: «Птах сильний крилами, а людина – друзями», «Птицю пізнають по пір'ю, а людину – по мові» тощо).

Слова підтримки від вчителя:

«Браво! Ви чудово впоралися. Бачите, як легко вирішити складну задачу, коли ми діємо як єдина команда і допомагаємо один одному!»

Примітка для вчительства: у III блоці запропоновано 4 завдання, у сценарії наведено спосіб використання одного з них на вашому уроці.

4 етап. Інтелектуальний розігрів

Експрес-вікторини для м'якого відновлення знань

Слова вчителя/вчительки

«А зараз пропоную трохи розігріти наш мовний локатор і пограти в **«Мовний Kahoot без гаджетів»!**

Правила прості: я зачитую питання та варіанти відповідей, а ви піднімаєте картку відповідного кольору – **червону** (■), **синю** (■), **жовту** (■) або **зелену** (■).

Не хвилюйтеся і не бійтеся помилитися! Це не контрольна, тут немає оцінок. Помилка – це лише знак, де нам варто підтягнути правила, а не привід засмучуватися. Готові? Поїхали!

«Ви просто супер! Бачите, ваші знання нікуди не зникли за літо, вони просто чекали на свій час. Дякую за таку активність!»

Примітка для вчительства: у IV блоці запропоновано 3 завдання, у сценарії наведено спосіб використання одного з них на вашому уроці.

5 етап. Рефлексія та самооцінювання

Інструменти зворотного зв'язку для аналізу перших результатів

Слова вчителя/вчительки

«Наш перший урок добігає кінця. Ви сьогодні великі молодці!

На полях зошита намалюйте невеличку шкалу – **«Мовний термометр»** від 1 до 12 градусів. Поставте позначку: на скільки затишно й комфортно ви почувалися сьогодні під час виконання завдань і наскільки ви впевнені у своїх силах.

А на виході з класу покладіть на мій стіл **«Квиток на вихід»** – маленький папірець з короткими відповідями.

Дякую вам за цей теплий, натхненний та ефективний старт! По попередю в нас захопливий рік, і ми обов'язково пройдемо його успішно разом. До зустрічі на наступному уроці!»

Примітка для вчительства: у V блоці запропоновано 3 завдання, у сценарії наведено спосіб використання двох із них на вашому уроці.